

László, 2002)

László József

Az Öletigenlős I rEja

BözEs Huba: NapranØzi

Versszerető olvasók már előző kötetében, a *Kávéillat*ban is felfedezhették lírájának egyéni hangvételét, szavainak hangulati hátterét, képalkotásának a hagyományost a posztmodernnel ötvöző jellegét, szókincsének vertikális rétegződését.

Újabb kötete maga az életöröm. Egy egész élet hordalékának felbuggyanó élményanyaga kap helyet a középkori vágáns-költészet szókimondó frivolságától az antikvitás mérték-tartásáig, a nagyvárosi szleng keménységétől a zsoltárversek áhítatáig. Nyelvi játékosága felhasználja a magyar nyelv hajlékonyságának lehetőségeit. A szó mögül lép elő, amint írja: "...csak olvasd, hallod majd, jelen vagyok a szóban". Nem csupán jelen van a szóban, de lélekben pörére vetkőzve tárulkozik ki: "...előtted csontig, lélekgig levetkezem."

A rejtelmes garabonciás érzékenyen reagál az őt körülölelő világra. Ez a környezet lehet egy kisvárosi tér, egy mámoros hajnal, egy vérvörös alkony, gáláns bordély vagy egy furcsa élethelyzet. Mindezeket nyelvteremtő fantáziával éli át egymásba csúszó gondolatokkal, tájnyelvi elemek felhasználásával, a régi szavak zamatának ízlelésével, sokszor önmaga teremtette archaikus fordulatokkal, bujtatott és nyílt erotikával, mely a társ megtalálása után a kitisztult szerelem éteri érzéséig emelkedik. A nő versekben - mint Madáchnál - polarikus véglet. Színskálája a női kis csukáktól a bukott angyalokig terjed. Ő maga így vall erről. "Életem során sok angyallal találkoztam, közöttük bukott angyalokkal is."

Minden irodalmi alkotás alapkérdése az informatív közlés átlendítése a művészet szférájába. Búzás Huba verseiben ez kimutatható. Nem a platóni értelemben vett mesterember, hanem kiforrott művész.

A fenti állítást a kötetben szereplő három vers példáján szeretném bemutatni.

A *Balaton-i rapszódia* lírai tájvers, melyen átüt az alkotó szubjektív életérzése. A reformkor óta a Balaton, vagy ahogy Kazinczy óta

nevezzük: magyar tenger, írók és festők kedvenc témája. A víz halk fodra és színe, a felhők játéka, a dús háttér-vegetáció, a táj elbűvölő mediterrán jellege ecsetért és tollért kiált.

A költő versindító élménye gyermekkori emlékekből táplálkozik. Keszthelyen élve ezerszer csodálhatta meg a tó szépségét. A víztükör sima báját és viharos hullámverését, napszakonkénti és évszakonkénti színváltozását. A szemlélet a jelenbe tűnik át. Felnőtt fejjel szemléli az "agg bazalthegek" és a "badacsonyi orgonák" szimfonikus zenéjét és csendes altatódalát, a szélben himbálózó vitorlások ritmikus mozgását. Szinte a víztükör mögé lát, ahol "...kékezüst gardáid... Fonyód felé csillámlanak aludni fodraidban." S a táj szépségébe belemeredő szem még elkap egy-egy fecskesuhintást.

A táj eddigi bemutatása csak előkészítés, bevezető gondolat. Kéri a tavat, hogy óvja vizébe lépő kedvesét. Enyhe erotikus szintet kap a kérlelés, hogy a hullámok lágyan cirógassák a szeretett nő bokáját, térdét, combját, s e simogatás őt, a költőt idézze fel számára. A vers végén ismét megszólítja a Balatont, a tündéri tavat, "egy ember földi társát", búcsúzik tőle már, hisz amint írja - "...vár talán aranyhidadnak égi mása."

A *Találkozásom pitypanggal* a mostani társ hajdani fiatalkorát idézi. A világra ámuló felserdült fruskát, ki "...nem szent, se céda még." Pitypang alakja elkerüli a női lét polarizált lehetőségeit. Bájos alakján legelésznek a férfiszemek, kirobbanó nőiessége maga a lángholó nyár.

A női szépség leírása és láttatása csak fokozza a birtokbavétel örömét. A találkozásból egy életre szóló mély kapcsolat szövődött. E légiesen könnyed szerelmes vers az előző kötet, a *Kávéillat* egyik versére rímel: a *Hajnali suttogásokra*. A kitisztult szerelem ontológikus szintézise, a szerelem folyamatossága, egyedisége és egyszerűsége, az érzelmek szabad áradása, paroxizmusának felfakadó kulminációja és kivetítése - széles skálán mozog a kiáltástól a suttogásig.

Külön elemzést érdemel az *Utolsó majd ha lobbanok* című költeménye. Rilke és Nagy László reminiscenciák ellenére is egyéni hangvételű és képalkotású vers. A halállal való őszinte szembenézés és a túlélő kedves féltő óvása, a gyász elmagányosító érzése keveredik

az elidegenedett környezet közönyével. Míg Nagy László *Ki viszi át a szerelmet* című versében a túlpárt lehetősége, transzcendenciális fogódzó, addig Búzás Huba versében mélyebb a tragikum, az ő verse az evilági lét végességének felismerésébe torkollik. Kissé Ronsard-szerűen csak verseiben él tovább, hogy "balga szavaival" vigasztalja elárvult kedvesét.

A vers az érzelmek litániaszerű ritmikájaként idézi az elmúlás várható bizonyosságát. Laikus zsoltár, mely nagymisék hangulatának elhaló orgonaszavában és szívbemarkoló csendjében érzékelteti az élet lezártágának tragikus felhangját. Maga a vers nem monológ, hanem olyan dialógus, melyben a másik fél

csak hallgatásával van jelen. Az elhaló ének babiloni utánérzése is átüt a sorok ritmikáján.

A költemény kérdésfeltevésén végigvonuló, vibráló nyugtalanságot a véges emberi létet felismerő elme szorongása idéz elő. A végesség tudata a végtelenség ígérete nélkül. A továbbélés már csak az alkotásban lehetséges.

A verskötetet vázlatos értékelése kapcsán is megállapíthatjuk, hogy Búzás Huba igényes költő. Gondolatait, érzéseit át tudja lendíteni a művészet szférájába. Verseskötetét azzal a megjegyzéssel tudnám az olvasónak ajánlani, melyet a középkori kódexmásoló írt a margóra: "Olvassátok, mert igen szép!"

